AANTEEKENING OVER

PSYCHE VILLOSELLA, OCHS.

DOOR

J. BACKER Jr.

te Oosterbeek.

Nadat ik reeds eenige malen op de heide bij Wolfhezen en achter Arnhem ledige Psychidenzakjes had gevonden, die blijkbaar tot eene andere soort behoorden dan de reeds als inlandsch bekende *Psyche unicolor* Hfn., had ik eindelijk op den 9den Junij 1866 het genoegen een nog door de rups bewoond huisje te vinden.

Daardoor aangemoedigd deed ik mijn uiterste best om nog meer rupsen op te sporen en zag tot mijne groote voldoening mijne pogingen met zulk een gunstig gevolg bekroond, dat ik in September van het afgeloopen jaar in het bezit was van 18 stuks bewoonde kokertjes.

Het op 9 Junij gevondene zakje was ongeveer 1,5 Ned. duim lang en nam, terwijl de rups gretig gebruik maakte van haar voedsel (*Calluna vulgaris*), spoedig in grootte toe. Evenzoo nuttigden de overige rupsen met graagte de blaadjes van het genoemde gewas, terwijl ik haar tusschenbeiden met wat water besprenkelde.

Op 11 en 15 Julij had ik echter twee stuks verloren door dat er sluipwespjes uitkwamen, terwijl in den loop van September nog 5 voorwerpen stierven.

Tegen half December hadden mijne overige 15 rupsen het

eten gestaakt en de zakken zaten bewegingloos tegen de takjes van eenen heidestruik, waarop ik ze allen vereenigd had.

Tegen het eind van Februarij (den 20sten) ontwaakten de eerste twee rupsen uit haren winterslaap, den 4den Maart drie, den 26sten dier maand vijf en den 15den April eene terwijl na onderzoek bleek dat de overige twee gestorven waren.

Voedsel gebruikten de overwinterde rupsen zeer weinig meer, ofschoon ik haar daarvan ruim voorzag, maar zij bleven aanhoudend rondkruipen. Ten einde den tijd van verpopping en uitkomen goed te kunnen waarnemen had ik, dadelijk na het ontwaken uit den winterslaap mijne rupsen afzonderlijk in suikerglazen gezet, doch verloor voor dat het vastspinnen begon nog twee stuks door den dood. Eene daarvan bevatte twee vliegenpopjes, die den 10den Junij uitkwamen.

Mijne eerste rups spon zich den 10den Mei vast, de negende of laatste den 24sten Junij, terwijl de eerste vlinder den 11den Julij uitkwam, hebbende ik bij het uitkomen mijner voorwerpen waargenomen dat de duur van den poppenstaat zeer verschilde, durende deze van 19 tot 30 dagen. Ik verkreeg 6 mannetjes en een wijfje.

Bij het kweeken merkte ik op dat eene der rupsen in plaats van takjes heide die zij gewoonlijk tot het vergrooten harer woningen bezigde, daartoe een rond stukje beet uit een papier dat zich in hare suikerflesch bevond.

De rups dezer soort, die met het huisje, eene pop en den mannelijken vlinder door de vriendelijkheid van Dr. Snellen van Vollenhoven op plaat 11 is afgebeeld, is wel is waar niet onbekend, daar zij reeds door Borkhausen in het derde deel van zijne *Systematische Beschreibung der Europäischen Schmetterlinge* (verschenen 1790) is beschreven (op p. 274, n°. 99, onder den naam van *Bombyx vestita* Fabr. [1]) en later o. a. ook nog door Wilde, *Pflanzen und Raupen Deutschlands*, II, pag. 73 als

---

[1] Dat echter de naam van *Vestita* F. voor deze soort niet wordt aangegenomen, geschiedt, omdat zij waarschijnlijk reeds vroeger door Fabricius onder den naam van *Bomb. Hieracii* is beschreven (Snellen).

Ps. villosella, doch zeker is het dat de zak verschillend is gevormd van die, welke genoemde Entomologen beschrijven. Borkhausen vergelijkt hem in vorm bij eenen openberstenden pijnappel. Andere zakjes, met de vlinders uit Duitschland ontvangen, zijn gelijk Wilde beschrijft (die echter ook Calluna als voedsel noemt) met grasstengels overlangs bekleed en hebben daardoor weder een geheel ander aanzien. De door mij verkregene vlinders komen volmaakt overeen met de beschrijving bij Ochsenheimer, *Schmetterlinge von Europa*, Deel III p. 180 onder den naam van *Villosella* en met de afbeelding bij Herrich-Schäffer, *Syst. Bearb. der Schmett. v. Europa*, Band II Tab. 19 (Bomb.) f. 100[1]. *Psyche villosella* was voor mijne ontdekking nog niet in Nederland waargenomen en is dus eene nieuwe soort voor onze Fauna.

Oosterbeek, 31 Augustus 1867.

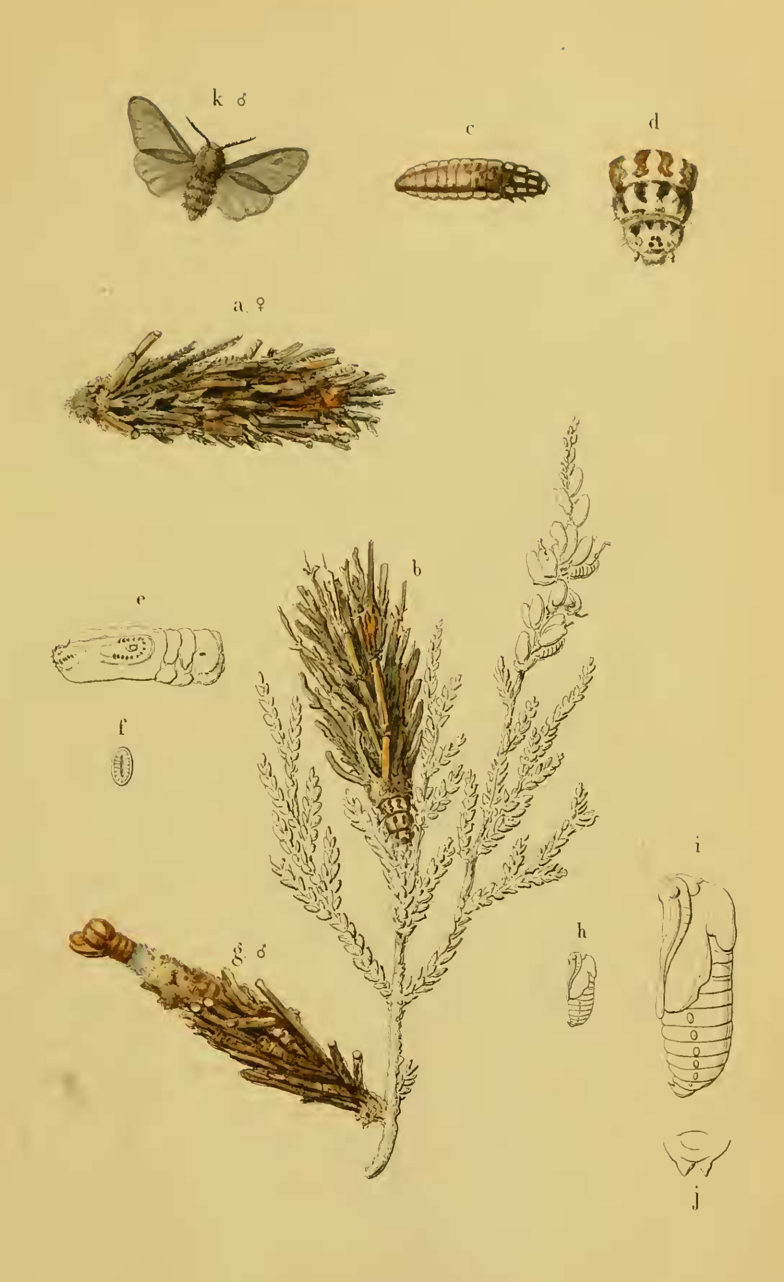
J. Backer Jr.

Verklaring van Plaat 11.

Op den 9en September 1866 ontving ik van den Heer P. C. T. Snellen twee huisjes van Psychiden, met takjes van heide bezet. Ik teekende daarvan eerst bij fig. *a* een af, waarvan de rups verborgen was, lette daarna op de bewegingen der rups en zag dat zij, als zij zich bewoog, de twee voorste ringen van het lijf en den kop uit den koker stak en hare woning met rukken voorttrok, 't geen ik voorstelde bij *b*. Ik nam daarna de rups uit den koker, dien ik in de lengte openknipte, en beeldde haar af bij *c* en de voorste ringen bij *d*. De rups is vuil paarsachtig bruin, met geelachtige zijden; hare drie voorste lijfsringen zijn wit met donkerbruine en zwarte strepen en gele vlekken. Er zijn zes voorpooten met hoornachtige klaauwtjes en acht middenpooten met een lichtbruin ovaal zooltje, hoefijzervormig in de rondte bezet met bruine haakjes. Om

---

[1] Herrich-Schäffer verzuimt echter de in het oog loopend zwarter beschubde dwarsader op zijne afbeelding aan te duiden (Snellen).

L. v. V. fec.

Psyche villosella. Ochs.